

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามของการวิจัย	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	6
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
กรอบแนวคิดของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน	19
ความเป็นมาและความหมายของการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน	19
สมองและระบบการทำงานของสมอง	21
แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ...	23
การสอนภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน	31
แนวคิดเกี่ยวกับกลวิธีซินเนคติกส์	33
ความเป็นมาและความหมายของกลวิธีซินเนคติกส์	33
แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับกลวิธีซินเนคติกส์	35
การสอนภาษาไทยตามแนวคิดกลวิธีซินเนคติกส์	44
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์	46
ความหมายและความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์	46
หลักการเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์	49
การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์	51
แนวคิดเกี่ยวกับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์	55
ความรู้เกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์	55
ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์	76
การวัดและการประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์	77
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ	82
ความหมายของรูปแบบ	82
ลักษณะของรูปแบบ	84
องค์ประกอบของรูปแบบ	86
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอน	87
ความหมายของรูปแบบการสอน	87
การจัดประเภทรูปแบบการสอน	88
องค์ประกอบของรูปแบบการสอน	93
การสร้างและการพัฒนารูปแบบการสอน	96
การนำเสนอรูปแบบการสอน	98
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ	100
ความหมายของความพึงพอใจ	100
หลักการเกี่ยวกับความพึงพอใจ	101
การวัดความพึงพอใจ	103
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ. 5 ปี) สาขาวิชาภาษาไทย	105
รหัสและชื่อหลักสูตร	105
ชื่อปริญญาและสาขาวิชา	105
จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร	105

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
รูปแบบของหลักสูตร	105
สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร	106
คำอธิบายรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	106
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	107
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการสอน	108
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน	114
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดกลวิธีซินเนคติกส์	121
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์	125
3 วิธีดำเนินการวิจัย	131
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้อง	132
แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL)	132
แนวคิดกลวิธีซินเนคติกส์ (Synectics Strategy)	132
แนวคิดการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์	133
รูปแบบการสอนและองค์ประกอบของรูปแบบการสอน	134
การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ. 5 ปี) สาขาวิชาภาษาไทย ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	134
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการสอนและเอกสารประกอบการใช้ รูปแบบการสอน	137
การพัฒนารูปแบบการสอนและการตรวจประเมินคุณภาพ	137
การพัฒนาเอกสารประกอบการใช้รูปแบบการสอน	140
การสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	143

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการสอน	157
เตรียมการก่อนการทดลอง	157
ดำเนินการทดลอง	158
การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	159
การสรุปและรายงานผล	160
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและการปรับปรุงรูปแบบการสอน หลังการทดลองใช้	162
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	163
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้อง	163
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนา รูปแบบการสอนและเอกสารประกอบการใช้ รูปแบบการสอน	173
ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอน	185
ตอนที่ 4 ผลการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการสอนหลังการทดลองใช้	199
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	201
สรุปผลการวิจัย	203
อภิปรายผล	204
ข้อเสนอแนะ	209
บรรณานุกรม	211
ภาคผนวก	225
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย	227
ภาคผนวก ข รูปแบบการสอนและคู่มือการใช้รูปแบบการสอน	231
ภาคผนวก ค แบบประเมินและสรุปผลการประเมิน	263

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ง ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้และสรุปผลการประเมิน ความเหมาะสม	275
ภาคผนวก จ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ	319
ภาคผนวก ฉ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ	371
ภาคผนวก ช ผลการทดสอบของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง	379
ภาคผนวก ซ ผลงานนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง	383
ประวัติย่อของผู้วิจัย	395

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การวิเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักการศึกษา จำนวน 5 ท่าน	29
2 การวิเคราะห์แนวคิดกลวิธีชินเนคติคส์ของนักการศึกษา จำนวน 5 ท่าน	42
3 การวิเคราะห์หลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักการศึกษา จำนวน 5 ท่าน	74
4 หลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน หลักการกลวิธีชินเนคติคส์ และหลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์	76
5 แสดงการให้คะแนนการเขียนด้วยวิธีวิเคราะห์ของ Heaton	79
6 การวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการสอนของนักการศึกษา จำนวน 6 ท่าน	95
7 รายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้	142
8 ประเด็นเนื้อหา จำนวนข้อสอบที่ออก และจำนวนข้อสอบที่ต้องการใช้จริง ...	144
9 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์งานเขียน ประเภทร้อยแก้ว	150
10 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการเขียนเขียนเชิงสร้างสรรค์งานเขียน ประเภทร้อยกรอง	151
11 แบบแผนการทดลอง	158
12 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการสอน	170
13 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการสอน	175
14 ส่วนประกอบของกลุ่มการใช้รูปแบบการสอน	180
15 ผลการประเมินความเหมาะสมของกลุ่มการใช้รูปแบบการสอน	182
16 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ การสอนที่พัฒนาขึ้น	183

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
17 ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน	186
18 ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจหลังเรียนกับเกณฑ์ที่ร้อยละ 75	186
19 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน	187
20 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียน กับเกณฑ์ที่ร้อยละ 75	188
21 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยรูปแบบ การสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น	188
22 สรุปผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการสอน โดยผู้เชี่ยวชาญ	271
23 สรุปผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการสอน โดยผู้เชี่ยวชาญ	273
24 สรุปผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ การสอนที่พัฒนาขึ้น	317
25 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ วัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (ปรนัย)	339
26 สรุปผลประเมินความสอดคล้องระหว่างคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (อัตนัย) โดยผู้เชี่ยวชาญ	340
27 สรุปผลประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ของรูปแบบการสอน จำนวน 68 ข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญ	360
28 สรุปผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา	374

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
29 สรุปผลการประเมินความเหมาะสมของแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา	378
30 ผลการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง	381
31 ผลการทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ก่อนเรียน และหลังเรียน ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง	382

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย	12
2 การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอน	139
3 ขั้นตอนการทดลองใช้รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย	161
4 ผลการวิเคราะห์หลักการของแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน	164
5 ผลการวิเคราะห์หลักการของแนวคิดกลวิธีซินเนคติกส์	166
6 ผลการวิเคราะห์หลักการของแนวคิดการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์	168
7 เนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาที่เกี่ยวข้อง	172
8 ผลการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียน เชิงสร้างสรรค์	174
9 สรุปสาระสำคัญของรูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย	179
10 ผลงานการเขียนนิทานสัตว์	193
11 ผลงานการแต่งกลอนสุภาพ	194
12 ผลงานการแต่งกลอนดอกสร้อย	195
13 ผลงานการแต่งโคลงสี่สุภาพ	196